



Granskning av årsredovisning 2010

Revisionsrapport

Krokoms kommun

2011-03-27

Anneth Nyqvist

Lisbet Östberg



Innehållsförteckning

1	Sammanfattning.....	3
2	Inledning.....	5
2.1	Bakgrund.....	5
2.2	Revisionsfråga och metod.....	5
3	Granskningsresultat.....	7
3.1	Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning.....	7
3.1.1	Förvaltningsberättelse.....	7
3.1.2	Balanskrav.....	9
3.1.3	God ekonomisk hushållning.....	9
3.1.4	Nämndernas redovisning av sitt uppdrag.....	10
3.2	Rättvisande räkenskaper.....	10
3.2.1	Resultaträkning.....	10
3.2.2	Balansräkning.....	12
3.2.3	Kassaflödesanalys.....	12
3.2.4	Sammanställd redovisning.....	12

1 Sammanfattning

Vi bedömer att årsredovisningen i all väsentlighet redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen.

Vi bedömer däremot att årsredovisningen inte är upprättad enligt god redovisningssed. Bedömningen baseras på följande:

- Samtliga kommuner och landsting, liksom Krokoms, har under 2010 erhållit ett tillfälligt konjunkturstöd. Enligt förutsättningarna för detta konjunkturstöd, vilka framgår av proposition 2009/10:1, avser stödet 2010. Det är därmed självklart att intäkten i sin helhet ska redovisas 2010. Krokoms har dock valt att periodisera intäkten över en treårsperiod, där 7,7 mnkr omfattar 2011 och 2012, vilket försämrar resultatet för 2010 med motsvarande belopp. Till viss del beskrivs hanteringen i budget 2010 och i delårsrapporten för 2010 men i årsredovisningen beskrivs inte avvikelserna.
- I 2009 års bokslut bokfördes kostnader som redovisningsmässigt har uppstått under 2010 vilket förbättrar 2010 års resultat.

Mot ovan beskrivna bakgrund samt att beloppen är väsentliga bedömer vi att räkenskaperna inte är helt rättvisande. Vi har i diskussioner med ekonomienheten betonat vikten av att upprätthålla en god kvalitet i redovisningen baserad på grundläggande redovisningsprinciper.

Resultatet uppgår till +47 mnkr för 2010 vilket är 34 mnkr bättre än budgeterat. Det är framförallt utfallet av skatteintäkter och statsbidrag som har blivit bättre än förväntat men även sänkta arbetsgivaravgifter och överskott i lönereserven har bidragit till resultatet. Samtliga nämnder redovisar positiva budgetavvikelser och avvikelserna har förbättrats jämfört med prognosen i delårsbokslutet.

Vi bedömer att kommunens ekonomiska situation och utveckling är god. Kommunen lever upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans (KL 8:5 a-b). Investeringsnivåerna är höga under de närmaste åren och det är viktigt att kommunen har beredskap för eventuellt stigande räntekostnader och att noggranna kalkyler upprättas för att klara de ökade investeringsnivåerna inom ramen för en god ekonomisk hushållning.

Vidare är resultatet förenligt med de finansiella mål om god ekonomisk hushållning som fullmäktige beslutat om. Någon samlad uppföljning mot de fastställda verksamhetsmålen görs inte i årsredovisningen. Vi kan därför inte bedöma måluppfyllelsen för verksamhetsmålen avseende god ekonomisk hushållning.

Strukturen i nämndernas verksamhetsberättelser följer inte anvisningarna från ekonomikontoret vilket gör att utformningen varierar. Totalt sett är dock verksamhetsberättelserna informativa.



Specifikationer saknas till ett antal balanskonton, vilket inneburit att våra möjligheter till en korrekt bedömning och granskning av bokslutet har försvårats.

Kommunen avviker från god redovisningssed enligt följande:

- RKR's (Rådet för kommunal redovisning) rekommendation nr 18 intäkter från avgifter, bidrag och försäljning. Anslutningsavgifter och investeringsbidrag bruttoredovisas inte enligt rekommendationen. Avvikelsen redovisas öppet i årsredovisningen.

Kommunen avviker från god redovisningssed vad beträffar tilläggsupplysningar enligt följande:

- RKR's rekommendation nummer 10.1. Upplysningar till avsättning för deponi saknas. Avvikelsen redovisas inte öppet i årsredovisningen.

2 Inledning

2.1 Bakgrund

I den kommunala redovisningslagen (KRL) regleras externredovisningen för kommuner och landsting. I lagen finns bestämmelser om årsredovisningen. Vidare regleras den kommunala redovisningen av uttalanden från Rådet för kommunal redovisning och i tillämpliga delar av Redovisningsrådet och Bokföringsnämndens normering.

Revisionsobjekt är kommunstyrelsen som enligt kommunallagen är ansvarig för årsredovisningens upprättande.

När det gäller nämndernas redovisning, skall den enligt kommunallagen utformas på det sätt som fullmäktige bestämmer.

2.2 Revisionsfråga och metod

Revisorerna har bl. a. till uppgift att pröva om räkenskaperna är rättvisande. Inom ramen för denna uppgift bedöms om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lag om kommunal redovisning (kap 3 – 8). Vidare ska revisorerna enligt kommunallagen (9:9a) avge en skriftlig bedömning av om resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de mål fullmäktige beslutat om. Bedömningen ska biläggas årsbokslutet. Detta sker inom ramen för upprättandet av revisionsberättelsen.

Granskningen, som sker utifrån ett väsentlighets- och riskperspektiv, ska besvara följande revisionsfrågor:

- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen? Med verksamhetens utfall avses utfallet i förhållande till fastställda mål och ekonomiska ramar.
- Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning?
- Har balanskravet uppfyllts och hanteras eventuella underskott i enlighet med balanskravets regler?
- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande? Med rättvisande avses följsamhet mot lag, rekommendationer och god redovisningssed.



Granskningen av årsredovisningen omfattar:

- förvaltningsberättelse (inkl drift- och investeringsredovisning)
- resultaträkning
- kassaflödesanalys
- balansräkning
- sammanställd redovisning

Bilagor och specifikationer till årsredovisningens olika delar har granskats.

Vi har även bedömt kommunens ekonomiska ställning och utveckling, efterlevnaden av balanskravet och om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål för god ekonomisk hushållning som fullmäktige beslutat om.

Vidare har vi också inom ramen för granskningen av årsredovisningen bedömt nämndernas redovisningar av hur de fullgjort sitt uppdrag från fullmäktige.

Granskningen har utförts enligt god revisions sed. Det innebär att granskningen planerats och genomförts ur ett väsentlighets- och riskperspektiv för att i rimlig grad kunna bedöma om årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild. Med rättvisande bild menas att årsredovisningen inte innehåller fel som påverkar resultat och ställning eller tilläggsupplysningar på ett sätt som kan leda till ett felaktigt beslutsfattande. Granskningen omfattar att bedöma ett urval av underlagen för den information som ingår i årsredovisningen. Då vår granskning därför inte varit fullständig utesluter den inte att andra än här framförda felaktigheter kan förekomma.

3 Granskningsresultat

Tidplaner och tydliga anvisningar med en genomtänkt struktur har upprättats. Förvaltningsberättelsen är lättläst, ger intressant information och analyser finns till olika delar. Fortfarande följer dock nämndernas verksamhetsberättelser inte en enhetlig struktur.

3.1 Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning

3.1.1 Förvaltningsberättelse

3.1.1.1 Översikt över utvecklingen av verksamheten

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att förvaltningsberättelsens översikt och upplysningar i all väsentlighet överensstämmer med kraven i KRL. Förvaltningsberättelsen är överskådlig och väldisponerad och ger relevant information. Det saknas en samlad uppföljning av de finansiella mål som kommunfullmäktige fastställt. Samtliga finansiella mål uppfylls dock. Någon samlad bedömning mot de fastställda verksamhetsmålen görs inte i årsredovisningens verbala delar.

Analys och rättvisande bedömning av ekonomi och ställning

Analysen av årets resultat och den ekonomiska ställningen **ger i huvudsak en rättvisande bild**. Under avsnittet resultaträkning nedan kommenteras poster som påverkade resultatet 2009 men som redovisningsmässigt är att hänföra till 2010 års räkenskaper samt periodisering av konjunkturstödet avseende 2010. Förvaltningsberättelsen beskriver kort hur ekonomin utvecklades de närmaste åren och den innehåller även uppgifter om det samlade pensionsåtagandet. Olika finansiella nyckeltal redovisas.

Händelser av väsentlig betydelse

Förvaltningsberättelsen innehåller en tydlig beskrivning av väsentliga händelser i kommunen som är av betydelse för det samlade resultatet.

Förväntad utveckling

I förvaltningsberättelsen redovisas en ekonomisk översikt för 2010. Även de ekonomiska förutsättningarna i budgeten för kommande år och den förväntade utvecklingen kommenteras. Varje nämnd har också i sina verksamhetsberättelser, i varierande omfattning och rubricering, beskrivit och analyserat viktiga framtidsfrågor. Vi menar dock att avsnittet avseende framtiden med fördel kan utvecklas ytterligare och omfatta en mer heltäckande omvärldsanalys.

Väsentliga personalförhållanden

Den obligatoriska redovisningen av sjukfrånvaro redovisas i enlighet med KRL 4:1 a, dvs frånvaron specificeras på lång- och korttidsfrånvaro, män och kvinnor och den är åldersindelad. I övrigt är den personalekonomiska redovisningen innehållsrik och åskådliggörs både i form av diagram och

verbal information som t ex övertid och fyllnadstid, sjukfrånvarokostnader och prognos över framtida pensionsavgångar.

Den totala sjukfrånvaron har minskat från 7,8 % till 6,9 %.

Gemensam förvaltningsberättelse

Förvaltningsberättelsen omfattar en beskrivning av den samlade kommunala verksamhetens organisation och särskilda upplysningar om ekonomi och verksamhet i koncernföretagen i enlighet med RKR 8.2. Avsnittet kan dock utvecklas och omfatta analyser av bolagens resultat och framtidsutsikter ur ett ägarperspektiv.

Obligatorisk information enligt KRL och RKR:s rekommendationer

I förvaltningsberättelsen redovisas upplysningar om pensionsmedel och pensionsförpliktelser i enlighet med RKR 7.1 samt RKR 17.

Andra förhållanden som har betydelse för styrning och uppföljning av verksamheten

Detta område avser information och analys rörande prestationer, kvalitet och mål. Nämnderna har redovisat olika typer av nyckeltal för verksamheten men redovisningen kan med fördel kompletteras med kommentarer och analyser till dessa.

3.1.1.2 Investeringsredovisning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att investeringsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av årets investeringar. Kommunens nettoinvesteringar uppgår till 63,8 mnkr jämfört med budgeterade 89,5 mnkr. Investeringsnivåerna är höga under de närmsta åren och det är viktigt att kommunen har beredskap för eventuellt stigande räntekostnader och att noggranna kalkyler upprättas för att klara de ökade investeringsnivåerna inom ramen för en god ekonomisk hushållning.

Vi anser att investeringsredovisningen med fördel kan kompletteras med en totalkalkyl för större investeringsobjekt som löper över flera år.

3.1.1.3 Driftredovisning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att driftredovisningen i all väsentlighet ger en rättvisande bild av hur utfallet förhåller sig till fullmäktiges budget. Nämndernas budgetavvikelse samt förändringen från avvikelserna i prognosen per sista juni redovisas i tabellen nedan:

Driftredovisning per nämnd (mnkr)	Budget	Utfall	Prognos Juni
Kommunfullmäktige/revision, överför- myndare/valnämnd	4,2	0,1	-0,2
Kommunstyrelsens verksamheter	50,2	0,1	-1,2
Räddningstjänstförbund	15,0	0,3	0,2
Gymnasieförbund	65,8	1,0	-2,4
Socialnämnd	226,9	0,6	2,9
Barn- och utbildningsnämnd	209,3	4,6	2,5
Samhällsbyggnadsnämnd	114,6	0,7	-0,6
Bygg- och miljönämnd	2,3	0,1	0,0
Gemensamt anslag	20,6	4,0	0,3
Summa nämnderna	708,8	11,5	1,6

Samtliga nämnder redovisar positiva budgetavvikelser. Socialnämndens budgetavvikelse har blivit sämre sedan prognosen medan det är tvärtom för övriga nämnder. Ett ökat antal ärenden inom barn och unga har bidragit till att resultatet har blivit sämre för socialnämnden.

3.1.2 Balanskrav

Bedömning och iakttagelser

Vi instämmer i kommunens bedömning av att balanskravet har uppfyllts.

3.1.3 God ekonomisk hushållning

3.1.3.1 Finansiella mål

Vi bedömer att kommunen har nått de finansiella mål som fastställts i budgeten för 2010.

Finansiellt mål, fastställt av fullmäktige inför budget 2010	Utfall 091231	Måluppfyllelse
Resultatet före extraordinära poster ska uppgå till 2 % av bruttointäkterna, vilket motsvarar ca 18 mnkr.	Utfall 47 mnkr.	<i>Ja. Målet är uppfyllt.</i>
Likviditeten ska motsvara en månads personalkostnader.	Utfall 68 mnkr	<i>Ja. Målet uppfyllt.</i>
Soliditeten/egenfinansiering ska vara minst 44 %.	Utfall 49 %.	<i>Ja. Målet är uppfyllt.</i>

3.1.3.2 Mål för verksamheten

Någon samlad bedömning av den verksamhetsmässiga måluppfyllelsen har inte lämnats. Inför 2009 var nya mål framtagna för hela kommunen som är oförändrade 2010. I årsredovisningen framgår att kommunen saknar centrala rutiner för att följa upp de strategiska målen och därför

finns ingen sammanhållen redovisning över hur kommunens måluppfyllelse för god ekonomisk hushållning har varit under året. Vi kan därmed inte bedöma om verksamhetsmålen för god ekonomisk hushållning har uppnåtts.

3.1.4 Nämndernas redovisning av sitt uppdrag

Av KL 3:15 framgår att nämnderna ska redovisa till fullmäktige hur de fullgjort sina uppdrag, samt att fullmäktige beslutar om omfattningen av redovisningen och formerna för den.

Bedömning och iakttagelser

Strukturen i nämndernas verksamhetsberättelser följer inte anvisningarna från ekonomikontoret vilket gör att utformningen varierar. Det är inte helt enkelt att utifrån rubriceringen i nämndernas verksamhetsberättelser återfinna kommentarer till de ekonomiska avvikelserna. Totalt sett är dock verksamhetsberättelserna informativa.

3.2 Rättvisande räkenskaper

Vi bedömer att årsredovisningens tilläggsupplysningar, med några avvikelser som redovisas under respektive rubrik nedan, uppfyller KRL:s krav och i övrigt lämnas i enlighet med god redovisningssed, innebärande att:

- Tillämpade redovisningsprinciper beskriver varje särskild redovisningsprincip och eventuella förändringar av dessa som årsredovisningens intressenter måste känna till för att rätt förstå årsredovisningens innehåll.
- Viktiga uppgifter och poster i förvaltningsberättelse, resultat- och balansräkning samt kassafödesrapport specificeras och preciseras i notupplysningar som krävs i KRL respektive RKR:s rekommendationer samt god redovisningssed i övrigt.

3.2.1 Resultaträkning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att årsredovisningen i all väsentlighet redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen.

Vi bedömer däremot att årsredovisningen inte är upprättad enligt god redovisningssed.

Samtliga kommuner och landsting, liksom Krokoms, har under 2010 erhållit ett tillfälligt konjunkturstöd. Enligt förutsättningarna för detta konjunkturstöd, vilka framgår av proposition 2009/10:1, avser stödet 2010. Det är därmed självklart att intäkten i sin helhet ska redovisas 2010. Krokoms har dock valt att periodisera intäkten över en treårsperiod, där 7,7 mnkr omfattar 2011 och 2012, vilket försämrar resultatet för 2010 med motsvarande belopp. Till viss del beskrivs hanteringen i budget 2010 och i delårsrapporten för 2010 men inte i årsredovisningen.

Reservationer i 2009 års bokslut som avsåg 2010 års verksamhet gjordes beträffande bl a underhållskostnader, medfinansiering av projekt samt fastighetsåtgärder. Dessutom redovisades extra kostnader i samband med överlappning vid pensionsavgångar under 2010 samt en projektekonom som planerades att anställas under 2010 på 2009 års räkenskapsår.

Mot ovan beskrivna bakgrund samt att beloppen är väsentliga bedömer vi att räkenskaperna inte är helt rättvisande. Vi har i diskussioner med ekonomienheten betonat vikten av att upprätthålla en god kvalitet i redovisningen baserat på grundläggande redovisningsprinciper.

Vi konstaterar att fakturor vid årsskiftet 2010/2011 periodiserats på rätt år.

Nedan redovisas resultaträkningens utfall jämfört med föregående år:

(Mnkr)	Bokslut 2009	Budget 2010	Utfall 2010	Ökn/minsk i %
Verksamhetens intäkter	164,1	173,6	159,5	-3%
Verksamhetens kostnader	-816,2	-811,5	-821,0	+1 %
Avskrivningar	-24,9	-24,0	-26,6	+7 %
Verksamhetens nettokostnader	-677,0	-691,9	-688,1	+2 %
Skatteintäkter	496,6	513,4	502,5	+1 %
Gen. Statsbidrag & utjämning	205,5	213,7	234,9	+14 %
Finansnetto	-3,7	-15,0	-2,3	-38 %
Resultat	21,4	14,0	47,0	
Verksamhetens nettokostnad i % av skatter och bidrag	96%	95,1%	93%	

En analys av händelser, förändrade redovisningsprinciper och ”opåverkbara” poster som haft väsentlig påverkan på skillnaden mellan åren redovisas nedan.

- Skatteintäkter och statsbidrag har tillsammans ökat med 35,3 mnkr medan verksamhetens nettokostnader har ökat med 11 mnkr.
- Det tillfälliga konjunkturstödet uppgår till 10,8 mnkr för 2010, varav 7,7 mnkr har periodiserats till att avse 2011 och 2012.
- Finansnettot har förbättrats med 1,4 mnkr 2010 men den höga investeringsnivån kommer att medföra behov av nyupptagande av lån vilket innebär ökade finansiella kostnader.

3.2.2 Balansräkning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att balansräkningen inte ger en rättvisande bild av tillgångar, avsättning, skulder och eget kapital. Som en följd av att det tillfälliga konjunkturstödet har periodiserats över en treårsperiod är bilden av den ekonomiska ställningen inte helt rättvisande gällande upplupna kostnader.

Balansräkningen är uppställd enligt KRL och omfattar i huvudsak tillräckliga noter med följande undantag:

- RKR:s rekommendation nummer 10.1. Upplysningar till avsättning för deponi saknas. Avvikelsen redovisas öppet i årsredovisningen.

Bilagor och specifikationer har upprättats för väsentliga poster men det saknas specifikationer till vissa poster vilket har inneburit att våra möjligheter till en korrekt bedömning och granskning av bokslutet har försvårats

Vår bedömning är att tillgångar, avsättningar och skulder med ovan beskrivna undantag existerar, är fullständigt redovisade, rätt periodiserade och har värderats enligt principerna i KRL.

Kommunen avviker från god redovisningssed enligt följande:

- RKR:s rekommendation nr 18 intäkter från avgifter, bidrag och försäljning. Anslutningsavgifter och investeringsbidrag bruttoredo visas inte enligt rekommendationen. Avvikelsen redovisas öppet i årsredovisningen.

3.2.3 Kassaflödesanalys

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att kassaflödesanalysen redovisar kommunens finansiering och investeringar. Nothänvisningar har redovisats på ett föredömligt sätt i finansieringsanalysen.

Vi bedömer att överensstämmelse finns med motsvarande uppgifter i övriga delar av årsredovisningen.

3.2.4 Sammanställd redovisning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att den sammanställda redovisningen ger en helhetsbild av kommunens ekonomiska ställning och åtaganden. Konsolideringen av underliggande enheter har beskrivits på ett korrekt sätt, olikheter i redovisningsprinciper mellan enheter har beskrivits och effekten framgår. De



justeringar som görs avser koncerninterna transaktioner som elimineras för att ge en rättvisande bild av resultat och ställning.

I förvaltningsberättelsen finns en kort beskrivning av den sammanställda redovisningen och det finns även separata verksamhetsberättelser för respektive bolag. Vi anser dock att avsnittet i förvaltningsberättelsen med fördel kan utvecklas med en analys för kommunkoncernen ur ett ägarperspektiv.

Kommunen redovisar för 2010 i en tablå samtliga ekonomiska engagemang inom koncernen i enlighet med RKR:s rekommendation 8.2 .

2011-03-27

Anneth Nyquist
Projektledare

Maj-Britt Åkerström
Uppdragsledare